

Υπόθεση C-399/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Ιουνίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Conseil d'État (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

9 Ιουνίου 2022

Προσφεύγουσα:

Confédération paysanne

Καθόν:

Ministère de l'agriculture et de la souveraineté alimentaire

Ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique

CONSEIL D'ÉTAT (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ)

τμήμα εκδικάσεως ενδίκων διαφορών

[παραλειπόμενα]

Απόφαση της 9ης Ιουνίου 2022

Έχοντας υπόψη την ακόλουθη διαδικασία:

Με εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, υπόμνημα και υπόμνημα απαντήσεως, που πρωτοκολλήθηκαν στις 2 Οκτωβρίου 2020 καθώς και στις 12 Νοεμβρίου και 15 Δεκεμβρίου 2021, στη γραμματεία του τμήματος εκδικάσεως ενδίκων διαφορών του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας), η Confédération paysanne ζητεί από το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας):

1°) να ακυρώσει για υπέρβαση εξουσίας τη σιωπηρή απόφαση περί άρνησης του ministre de l'agriculture et de l'alimentation (Υπουργού Γεωργίας και Τροφίμων) και του ministre de l'économie, des finances et de la relance (Υπουργού

Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης) να εκδώσουν απόφαση απαγόρευσης της εισαγωγής ορισμένων γεωργικών προϊόντων καταγωγής Δυτικής Σαχάρας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23bis του τελωνειακού κώδικα·

2°) να υποχρεώσει τον ministre de l'économie, des finances et de la relance (Υπουργό Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης) και τον ministre de l'agriculture et de l'alimentation (Υπουργό Γεωργίας και Τροφίμων) να εκδώσουν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23bis του τελωνειακού κώδικα, εντός δύο μηνών από την έκδοση της αποφάσεως [του Conseil d'État], απόφαση με την οποία να απαγορεύεται η εισαγωγή μικρόκαρπης ντομάτας (τύπου cherry) και πεπονιών καταγωγής Δυτικής Σαχάρας υπό συνθήκες που δεν συνάδουν με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

3°) επικουρικώς, να υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά τα ζητήματα, πρώτον, αν, λαμβανομένου υπόψη του χωριστού και διακριτού καθεστώτος της Δυτικής Σαχάρας, το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα οι κανονισμοί 1308/2013, 543/2011 και 1169/2011, έχει την έννοια ότι επιβάλλει, δυνάμει της υποχρέωσης αναγραφής της καταγωγής των νωπών οπωροκηπευτικών στα δέματα και στις συσκευασίες, τη μνεία του εδάφους της Δυτικής Σαχάρας αντί του Μαρόκου, δεύτερον, κατά πόσον η έγκριση που έχει χορηγηθεί συναφώς στις μαροκινές αρχές τους παρέχει τη δυνατότητα να διενεργούν ελέγχους συμμόρφωσης των προερχόμενων από το έδαφος αυτό προϊόντων και, τέλος, αν η απόφαση 2019/217 του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας, υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, παρεκκλίνει από τους κανόνες που έχουν εφαρμογή για τον προσδιορισμό της μη προτιμησιακής καταγωγής, όπως αυτή ορίζεται από τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα, και σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν η απόφαση αυτή είναι συμβατή με το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης.

[παραλειπόμενα]

Η Confédération paysanne υποστηρίζει ότι:

- η προσβαλλόμενη απόφαση συνιστά βλαπτική εις βάρος της πράξης:
- οι αρμόδιοι υπουργοί δεν μπορούσαν νομίμως να μην ασκήσουν την αρμοδιότητα που αντλούν από το άρθρο 23bis του τελωνειακού κώδικα·
- η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον αρνείται να παραπέμψει, όσον αφορά την καταγωγή των επίμαχων τροφίμων, στα διεθνώς αναγνωρισμένα σύνορα, τόσο για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές για τα τρόφιμα, ιδίως σχετικά με την επισήμανση των οπωροκηπευτικών, όσο και για τους ελέγχους συμμόρφωσης και τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης που εφαρμόζονται στις ντομάτες και τα πεπόνια προέλευσης Δυτικής Σαχάρας, αντιβαίνει στο άρθρο 74

του κανονισμού 1308/2013, στα άρθρα 3, παράγραφοι 1 και 2, 5 παράγραφος 1, 8 του κανονισμού 543/2011, στον κανονισμό 1169/2011, στο άρθρο 60 του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, στο άρθρο 31 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2015/2446 της 28ης Ιουλίου 2015 καθώς και στη θέση που έλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

- η εν λόγω απόφαση αντιβαίνει στο άρθρο 9, [παράγραφος 1], στοιχείο α', στο άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο α', και στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011 όπως ερμηνεύθηκε υπό το πρίσμα της αποφάσεως C-104/16 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την αναγραφή του εδάφους προέλευσης των τροφίμων, ενώ τα «εγχώρια τρόφιμα» κατά την έννοια του άρθρου 23bis του τελωνειακού κώδικα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, τα επίμαχα προϊόντα συγκομίζονται στη Δυτική Σαχάρα και η ένδειξη «Καταγωγή: Μαρόκο» είναι ως εκ τούτου εσφαλμένη·

- [παραλειπόμενα]

Με υπομνήματα αντικρούσεως, που πρωτοκολλήθηκαν στις 12 Νοεμβρίου 2021 και στις 15 Φεβρουαρίου 2022, ο ministre de l'économie et des finances et de la relance (Υπουργός Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης) ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζει, κυρίως, ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη σιωπηρή απόφαση δεν συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής για υπέρβαση εξουσίας, και, επικουρικώς, ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι είναι αβάσιμοι.

Με υπόμνημα αντικρούσεως, που πρωτοκολλήθηκε στις 15 Νοεμβρίου 2021, ο ministre de l'agriculture (Υπουργός Γεωργίας και Τροφίμων) ζητεί την απόρριψη της προσφυγής, συμεριζόμενος τις παρατηρήσεις του ministre de l'économie et des finances et de la relance (Υπουργού Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης).

[παραλειπόμενα] [Εθνικά δικονομικά ζητήματα]

Έχοντας υπόψη τα λοιπά στοιχεία της δικογραφίας·

Έχοντας υπόψη:

- [παραλειπόμενα]
- τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση·
- τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως το άρθρο 267·
- την Ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, η οποία υπεγράφη στις 26 Φεβρουαρίου 1996·

- την απόφαση (ΕΕ) 2019/217 του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας, υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου·
 - τον κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών·
 - τον κανονισμό (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές·
 - τον κανονισμό (ΕΕ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα·
 - τον κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007·
 - τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/2446 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015·
 - τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/892 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2017, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών·
 - [παραλειπόμενα]
 - τον τελωνειακό κώδικα·
 - [παραλειπόμενα]
- [παραλειπόμενα]

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- 1 Η Confédération paysanne ζήτησε από τον ministre de l'économie, des finances et de la relance (Υπουργό Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης) και από τον ministre de l'agriculture et de l'alimentation (Υπουργό Γεωργίας και Τροφίμων) να εκδώσουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 23bis του τελωνειακού κώδικα, απόφαση με την οποία να απαγορεύεται η εισαγωγή μικρόκαρπης ντομάτας

(τύπου cherry) και πεπονιών τύπου Charentais που συγκομίζονται στη Δυτική Σαχάρα, για τον λόγο ότι το έδαφος αυτό δεν ανήκει στο Βασίλειο του Μαρόκου και ότι, ως εκ τούτου, η επισήμανση των προϊόντων αυτών ως προϊόντων καταγωγής Μαρόκου αντιβαίνει στις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που αφορούν την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές σχετικά με την καταγωγή των προς πώληση οπωροκηπευτικών. Ζητεί την ακύρωση της σιωπηρής απόρριψης της αίτησής της από τους δύο αυτούς υπουργούς λόγω υπέρβασης εξουσίας.

- 2 Κατά το άρθρο 23bis του τελωνειακού κώδικα: *«Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διεθνών συμφωνιών, η εισαγωγή τροφίμων, υλικών και προϊόντων πάσης φύσεως και προελεύσεως, τα οποία δεν πληρούν τις νομοθετικές και κανονιστικές απαιτήσεις που επιβάλλονται σε θέματα εμπορίας ή πώλησης, όσον αφορά εθνικά παρόμοια τρόφιμα, υλικά ή προϊόντα, μπορεί να απαγορεύεται ή να ρυθμίζεται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, του αρμόδιου για τους πόρους υπουργού και του Υπουργού Γεωργίας που είναι αρμόδιος για την καταπολέμηση της απάτης».*

Επί της ένστασης απαραδέκτου που προέβλεπε ο ministre de l'économie, des finances et de la relance (Υπουργός Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης):

- 3 [παραλειπόμενα]. [Ζήτημα εθνικού δικαίου που δεν ασκεί επιρροή στη διαφορά]

Επί της νομιμότητας της άρνησης του ministre de l'économie, des finances et de la relance (Υπουργός Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάκαμψης) και του ministre de l'agriculture et de l'alimentation (Υπουργός Γεωργίας και Τροφίμων) να απαγορεύσουν τις εισαγωγές οπωροκηπευτικών από τη Δυτική Σαχάρα:

- 4 [παραλειπόμενα]
- 5 [παραλειπόμενα] [Ζητήματα εθνικού δικαίου που δεν ασκούν επιρροή στη διαφορά]

- 6 [Η] Confédération paysanne υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντιβαίνει στα άρθρα 74 και 76 του κανονισμού 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, στα άρθρα 3, παράγραφος 1, 3, παράγραφος 1, 3, παράγραφος 2, 5, παράγραφος 1, και 8 του κανονισμού 543/2011 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, στο άρθρο 26 του κανονισμού 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011, στο άρθρο 60 του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, στο άρθρο 31 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2015/2446 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, καθώς και ότι παραβλέπει τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθόσον η απόφαση αυτή αρνείται να παραπέμψει, για την καταγωγή των επίμαχων τροφίμων, στα διεθνώς αναγνωρισμένα σύνορα, τόσο για την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, ιδίως σε θέματα σήμανσης των οπωροκηπευτικών, όσο και για τους ελέγχους και τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης που εφαρμόζονται στις ντομάτες και στα πεπόνια προέλευσης Δυτικής Σαχάρας. Υποστηρίζει, εξάλλου, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση

αντιβαίνει στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στο άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο α', και στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α' του κανονισμού 1169/2011, όπως ερμηνεύτηκε με την απόφαση C-104/16 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την αναγραφή του εδάφους προέλευσης των τροφίμων, ενώ τα «εγχώρια τρόφιμα» κατά την έννοια του άρθρου 23bis του τελωνειακού κώδικα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, τα επίμαχα προϊόντα συγκομίζονται στη Δυτική Σαχάρα και η αναγραφή του Μαρόκου ως χώρα καταγωγής είναι, ως εκ τούτου, εσφαλμένη.

7 [παραλειπόμενα].

8 Κατά το άρθρο 9 του κανονισμού 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές : «1. Σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 35 και με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο, είναι υποχρεωτική η αναγραφή των ακόλουθων ενδείξεων: / (...) θ) η χώρα καταγωγής ή ο τόπος προέλευσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 26 (...)». Κατά το άρθρο 26 του ίδιου κανονισμού: «(...) 2. Η χώρα καταγωγής ή ο τόπος προέλευσης αναγράφονται υποχρεωτικά: α) όταν η μη αναγραφή τους ενδέχεται να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική χώρα καταγωγής ή τον πραγματικό τόπο προέλευσης του τροφίμου, ιδίως αν οι πληροφορίες που συνοδεύουν το τρόφιμο ή η ετικέτα στο σύνολό της υπονοούν ότι το τρόφιμο έχει διαφορετική χώρα καταγωγής ή τόπο προέλευσης / (...)». Κατά το άρθρο 76 του κανονισμού 1308/2013 της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων: «1. Επιπλέον, καθόσον αφορά τα εφαρμοστέα πρότυπα εμπορίας τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 75, τα οπωροκηπευτικά προϊόντα που προορίζονται να πωληθούν νωπά στον καταναλωτή μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνο εάν είναι καλής, ανόθευτης και σύμφωνης προς τα συναλλακτικά ήθη ποιότητας και εάν αναγράφεται η χώρα προέλευσης. 2. Τα πρότυπα εμπορίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1, καθώς και τυχόν πρότυπα εμπορίας για τον τομέα των οπωροκηπευτικών ορίζονται σύμφωνα με το παρόν υποτίμημα, εφαρμόζονται σε όλα τα στάδια εμπορίας, περιλαμβανομένης της εισαγωγής (...). / 3. Ο κάτοχος προϊόντων του τομέα των οπωροκηπευτικών που καλύπτονται από πρότυπα εμπορίας εκθέτει τα εν λόγω προϊόντα, τα προσφέρει προς πώληση και τα παραδίδει ή τα εμπορεύεται εντός της Ένωσης αποκλειστικά και μόνον σύμφωνα με τα εν λόγω πρότυπα, είναι δε υπεύθυνος για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς αυτά. / (...)». Ο εκτελεστικός κανονισμός 543/2011 της Επιτροπής, ο οποίος διευκρινίζει με τις διατάξεις του το περιεχόμενο των γενικών προδιαγραφών εμπορίας που έχουν εφαρμογή στα οπωροκηπευτικά, μεταξύ των οποίων και το πεπόνι, και θεσπίζει ειδικές προδιαγραφές για τις ντομάτες, περιλαμβάνει μεταξύ των σημαντικών ενδείξεων που πρέπει να αναγράφονται στη συσκευασία, στα τιμολόγια και συνοδευτικά έγγραφα κατά τη λιανική πώληση, αφενός, την ταυτότητα της διευθύνσεως του συσκευαστή και του αποστολέα, και αφετέρου, την πλήρη ονομασία της χώρας καταγωγής, στην οποία προστίθεται «ενδεχομένως», για τις ντομάτες, η «περιοχή παραγωγής». Το άρθρο 134 του κανονισμού 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα ορίζει τα εξής:

«1. Τα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης υπόκεινται σε τελωνειακή επιτήρηση από τη στιγμή της εισόδου τους και μπορεί να υποβάλλονται σε τελωνειακούς ελέγχους. Τα εμπορεύματα αυτά, ανάλογα με την περίπτωση, αποτελούν αντικείμενο απαγορεύσεων ή περιορισμών που δικαιολογούνται, μεταξύ άλλων, από λόγους δημόσιας ηθικής, δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας, προστασίας της υγείας και της ζωής των προσώπων και των ζώων ή προφύλαξης των φυτών, προστασίας του περιβάλλοντος, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία και προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, και υπόκεινται σε ελέγχους προδρόμων ουσιών, εμπορευμάτων που παραβιάζουν ορισμένα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και μετρητών, καθώς και στην εφαρμογή μέτρων για τη διατήρηση και διαχείριση αλιευτικών πόρων και μέτρων εμπορικής πολιτικής. / Τα εν λόγω εμπορεύματα παραμένουν υπό την επιτήρηση αυτή όσο είναι απαραίτητο για τον καθορισμό του τελωνειακού τους χαρακτήρα και δεν μετακινούνται χωρίς την άδεια των τελωνειακών αρχών. / Με την επιφύλαξη του άρθρου 154, τα ενωσιακά εμπορεύματα δεν θα υπόκεινται σε τελωνειακή επιτήρηση μόλις καθορισθεί ο τελωνειακός τους χαρακτήρας. / Τα μη ενωσιακά εμπορεύματα παραμένουν υπό τελωνειακή επιτήρηση είτε μέχρι να αλλάξει ο τελωνειακός τους χαρακτήρας είτε μέχρι να εξέλθουν από το τελωνειακό έδαφος της Ένωσης ή να καταστραφούν».

- 9 Από το σύνολο των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι η απαίτηση αναγραφής της χώρας ή του εδάφους καταγωγής, που αποσκοπεί στην παροχή πληροφοριών στον καταναλωτή και έχει επομένως τον χαρακτήρα στοιχείου προδιαγραφής εμπορίας, πρέπει, καταρχήν, να πληρούται από την εισαγωγή. Εντούτοις, κανένας εκ των κανονισμών αυτών δεν αναθέτει ρητώς αρμοδιότητα στα κράτη μέλη να θεσπίζουν μέτρα, είτε ατομικά είτε γενικά, απαγόρευσης των εισαγωγών προϊόντων που δεν συμμορφώνονται στις προδιαγραφές αυτές μολονότι τέτοιο μέτρο, ιδίως σε περίπτωση που η μη τήρηση των προϋποθέσεων εισαγωγής είναι εκτεταμένη δυσχεραίνοντας τη διενέργεια πολλαπλών εκ των υστέρων ελέγχων άπαξ και τα προϊόντα διανεμηθούν στο έδαφος της Ένωσης, θα μπορούσε να δικαιολογήσει σε εθνικό επίπεδο την απαγόρευση των εισαγωγών οπωροκηπευτικών από συγκεκριμένη χώρα. Επομένως, η απάντηση στους λόγους που προβάλλει με την προσφυγή της η Confédération paysanne εξαρτάται, πρώτον, από το ζήτημα αν οι διατάξεις του κανονισμού 1169/2011, του κανονισμού 1308/2013, του κανονισμού 543/2011 και του κανονισμού 952/2013 έχουν την έννοια ότι επιτρέπουν σε κράτος μέλος να θεσπίσει εθνικό μέτρο απαγόρευσης των εισαγωγών, από συγκεκριμένη χώρα, οπωροκηπευτικών που παραβαίνουν τα άρθρα 26 του κανονισμού 1169/2011 και 76 του κανονισμού 1308/2013, ελλείψει μνείας της χώρας ή του εδάφους από όπου πραγματικά κατάγονται, ιδίως όταν η παράβαση αυτή έχει μαζικό χαρακτήρα και δύσκολα μπορεί να ελεγχθεί άπαξ και τα προϊόντα εισέλθουν στο έδαφος της Ένωσης.
- 10 Περαιτέρω, επιληφθέν του ζητήματος αν είχαν εφαρμογή στη Δυτική Σαχάρα η συμφωνία σύνδεσης μεταξύ του Μαρόκου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και οι υποκείμενες στις διατάξεις της συμφωνίας, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνήγαγε, με τις αποφάσεις του της 21ης Δεκεμβρίου 2016 Συμβούλιο

κατά Front Polisario (υπόθεση C-104/16 P) και της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK (υπόθεση C-266/16), από την αρχή της αυτοδιάθεσης και την αρχή του σχετικού αποτελέσματος των συνθηκών ότι η Δυτική Σαχάρα δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέρος του Μαρόκου κατά την έννοια των διατάξεων αυτών. Ωστόσο, κατόπιν των αποφάσεων αυτών, η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Βασίλειο του Μαρόκου συνήψαν συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών, που εγκρίθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2019, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης σχετικά με το καθεστώς που εφαρμόζεται κατά την εισαγωγή, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γεωργικών προϊόντων καταγωγής Μαρόκου και την έννοια των «προϊόντων καταγωγής», για την επέκταση στα προϊόντα καταγωγής Δυτικής Σαχάρας του ευεργετήματος των δασμολογικών προτιμήσεων που χορηγούνται στα προϊόντα μαροκινής καταγωγής τα οποία εξάγονται στην Ένωση. Μολονότι η συμφωνία αυτή ακυρώθηκε με την απόφαση T-279/19 της 29ης Σεπτεμβρίου 2021 του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις διατηρούνται σε ισχύ τα αποτελέσματά της με σκοπό τη διατήρηση της εξωτερικής δράσης της Ένωσης και της ασφάλειας δικαίου των δεσμεύσεών της, ιδίως έως την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η Επιτροπή κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου. Υπό τις συνθήκες αυτές, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα που παρατίθεται στο σημείο 9, η απάντηση στους προβαλλόμενους από την Confédération paysanne λόγους εξαρτάται, δεύτερον, από το ζήτημα αν η εν λόγω συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών έχει την έννοια ότι, για την εφαρμογή των άρθρων 9 και 26 του κανονισμού 1169/2011 και του άρθρου 76 του κανονισμού 1308/2011, αφενός, τα οπωροκηπευτικά που συγκομίζονται στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρα έχουν ως χώρα καταγωγής το Μαρόκο και, αφετέρου, οι μαροκινές αρχές είναι αρμόδιες για την έκδοση των πιστοποιητικών συμμόρφωσης που προβλέπονται από τον κανονισμό 543/2011 για τα οπωροκηπευτικά που συγκομίζονται στο έδαφος αυτό.

- 11 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα που παρατίθεται στο σημείο 10, η απάντηση στους λόγους που προβάλλονται με την προσφυγή εξαρτάται, τρίτον, από το ζήτημα αν η απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2019 με την οποία εγκρίθηκε η συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών είναι συμβατή με το άρθρο 3, παράγραφος 5, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με το άρθρο 21 της ίδιας Συνθήκης και με την εθιμική αρχή της αυτοδιάθεσης που υπενθυμίζεται μεταξύ άλλων στο άρθρο 1 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- 12 Τέλος, η απάντηση στους λόγους που προβάλλονται με την προσφυγή εξαρτάται, τέταρτον, από το ζήτημα αν, λαμβανομένων υπόψη της ανάλυσης στην οποία προέβη το Δικαστήριο επί της κατάστασης του εδάφους αυτού με τις αποφάσεις του της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario (υπόθεση C-104/16 P), και της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK (υπόθεση C-266/16), και των απαντήσεων που δόθηκαν στα προηγούμενα ερωτήματα, τα άρθρα 9 και 26 του κανονισμού (ΕΕ) 1669/2011 και το άρθρο 76 του κανονισμού 1308/2011 έχουν την έννοια ότι κατά την εισαγωγή και την πώληση στον καταναλωτή, στη συσκευασία των οπωροκηπευτικών που

συγκομίζονται στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας δεν μπορεί να αναγράφεται το Μαρόκο ως χώρα καταγωγής αλλά πρέπει να αναφέρεται το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας.

- 13 Τα ζητήματα αυτά, τα οποία είναι κρίσιμα για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του Conseil d'Etat, [παραλειπόμενα] παρουσιάζουν σοβαρές δυσχέρειες. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να υποβληθούν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, έως την έκδοση της απόφασής του, να ανασταλεί η εκδίκαση της προσφυγής της Confédération paysanne.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι:

Άρθρο 1: Αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία επί της ασηθείσας από την Confédération paysanne προσφυγής έως ότου αποφανθεί το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

1. Έχουν οι διατάξεις του κανονισμού 1169/2011, του κανονισμού 1308/2013, του κανονισμού 543/2011 και του κανονισμού 952/2013 την έννοια ότι επιτρέπουν σε κράτος μέλος τη θέσπιση εθνικού μέτρου απαγόρευσης των εισαγωγών, από συγκεκριμένη χώρα, οπωροκηπευτικών που παραβαίνουν τα άρθρα 26 του κανονισμού 1169/2011 και 76 του κανονισμού 1308/2013 ελλείψει μνείας της χώρας ή του εδάφους από όπου πραγματικά κατάγονται, ιδίως όταν η παράβαση αυτή έχει μαζικό χαρακτήρα και δύσκολα μπορεί να ελεγχθεί άπαξ και τα προϊόντα εισέλθουν στο έδαφος της Ένωσης;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, έχει η συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών, η οποία εγκρίθηκε με απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2019, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης της 26ης Φεβρουαρίου 1996 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της αφενός, και του Μαρόκου αφετέρου, την έννοια ότι, για την εφαρμογή των άρθρων 9 και 26 του κανονισμού 1669/2011 και του άρθρου 76 του κανονισμού 1308/2011, αφενός, τα οπωροκηπευτικά που συγκομίζονται στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας έχουν ως χώρα καταγωγής το Μαρόκο και, αφετέρου οι μαροκινές αρχές είναι αρμόδιες για την έκδοση των προβλεπόμενων από τον κανονισμό 543/2011 πιστοποιητικών συμμόρφωσης για τα οπωροκηπευτικά που συγκομίζονται στο έδαφος αυτό;
3. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο δεύτερο ερώτημα, είναι η απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2019 περί έγκρισης της συμφωνίας αυτής υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών συμβατή με το άρθρο 3, παράγραφος 5, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

με το άρθρο 21 της ίδιας Συνθήκης και με την εθμική αρχή της αυτοδιάθεσης που υπενθυμίζεται ιδίως στο άρθρο 1 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών;

4. Έχουν τα άρθρα 9 και 26 του κανονισμού 1669/2011 και το άρθρο 76 του κανονισμού 1308/2011 την έννοια ότι κατά το στάδιο της εισαγωγής και της πώλησης στον καταναλωτή, στη συσκευασία των οπωροκηπευτικών που συγκομίζονται στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας δεν μπορεί να αναγράφεται το Μαρόκο ως χώρα καταγωγής αλλά πρέπει να αναφέρεται το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας;

[παραλειπόμενα] [Διατυπώσεις]